هەڵبژاردنەکانی یەکێتی ئەوروپا و پرسی ناسنامە -1-… هەڵۆ بەرزنجەیی

١_٢

یەکێتی ئەوروپا لە بوارەکانی ئابووری سیاسی و کولتووریی دا سوودی بە وڵاتانی ئەوروپا گەیاندووە. دیارە بە بەهێزەکان زۆر زیاتر هاولاتی ئەوروپایی دوو ناسنامەی هەیە، هی وڵاتەکەی و هی ئەوروپاییش.

ئەڵمانیا بازاڕێکی هێجگار گەورەتری بۆ بەرهەمە پیشەسازی و تەکنەلۆژییەکانی بە ساز بووە. زۆرینەی دەوڵەتانی ئەوروپای ڕۆژهەڵات بە یۆنانیشەوە، بە ملیاردەها یۆرۆی ئەڵمانیا قەرزارن. ئەڵمانیا ئێستا هێزی کار لەم وڵاتانەوە هاوردە دەکات و ڕۆحی تازە و جوانە و گوژمێکی بەگوڕتر دەداتەوە، بە نەتەوە پیر بووەکە، کە نەوەی نوێ ناخێنەوە. لەمەش زیاتر ئەڵمانیا بەو پاشخانە مێژووییەوەی هەیەتی، ئێستا ڕووی خۆی زیاتر لەجاران سپی کردۆتەوە، ئاخر کەس ناتوانێ دەستبەرداریی توانا و لێهاتوویی ئەڵمان و بەرهەمەکانیان بکات. ئەمە و گەلێ فاکتی تر پاشخانی ئەو ڕێژە بەرزەی ئامارەکەیە لە ئەڵمانیا.

هەژموونی ئەم ئاڕاستەیە وای کردووە، دەوڵەتە بچکۆلەکان دەرفەتی ژیان تا بێت تەسکتر بێتەوە و لەکاروانی ژیان دوا بکەون. بەیەکالەم سەردەمە هاوچەرخەدا بایەخی ئەم یەکێتییە هێندە گەورە و چارەنووسساز خۆی نمایش دەکات، وڵاتەکی وەک مەکەدۆنیا ناچابوو/ کرا، کە ماوەکی زۆرە دەیەوێت بێتە ئەندامی ئەم یەکێتییە، لە یۆنان لەدز بوو، چونکە لە یۆنان دەڤەرێکیان بەناوی مەکەدۆنیاوە هەیە و ڕازی نەبوون بەناوەکەی مەکەدۆنیا، بەیەکا داوایان لەدەوڵەتی مەکەدۆنیا کرد ناوی خۆیان بگۆڕن، دەنا ئەوان مافی ڤیتۆ لەبەرامبەر بوونە ئەندامیان لە یەکێتی ئەوروپا دەخەنە گەڕ. ئەوە بوو وڵاتی ناوبراو بە بڕیاری پەرلەمانی وڵاتەکەی، ڕەزامەندی لەسەر گۆڕینی ناوی وڵاتەکەیان دا ، بە " کۆماری مەکەدۆنیای باکوور" دا لەپەناوی وەرگرتنیان لە یەکێتی ئەوروپا.

لەوەتەی سەرۆکی فەرنسا ئیمانوئێل ماکرون بە کۆمەڵێ پێشنیاز و ئایدیای نوێوە، دەیەوێ ڕۆحێکی نوێ بکات بە بەری ئەوروپادا و لەم قۆناغە سەختە ڕزگاری بکات، پرۆژە لەدوای پرۆژە پێشکەشی ئەڵمانیای

د□كات. ك□چى ئ□□مانيا ميركل چ ب□رسق□كى ئ□ر□نى ب□ پر□ژ□كانى ماكر□ن نيي□. ل□س□رد□مى ئ□د□ناو□ر و ديگ□ل□و□ پ□يو□ندى ن□وان ئ□م دوو و□ات□ هيند□ سارد ن□بوو□. ه□رب□ي□ گ□ل□ ل□ چاود□ر□ سياسيي□كانى ئ□□مانيا ب□د□و□□ت□ ن□خ□ش□ك□ى ئ□وروپا ناود□ب□ن. ب□كورتى ئ□□مانيا ئاماد□ نيي□ ل□م پر□ژ□ ئ□وروپاييان□دا هاوكارى ف□ر□نسا بكات. ه□رو□ك Winkler د□□□: ئ□م د□و□□تان□ ئ□وروپايى قس□ د□ك□ن و ناسي□نال □□فتار د□ك□ن”.

ئ□□مانيا ل□رووى ئابوورى و ت□كن□ل□ژيي□و□ و و□ك گ□ور□ترين ن□ت□و□ى ئ□وروپا و ف□ر□نساش ل□□ووى سياسيي□و□ ب□و پاشخان□ كولتووريي□ى ه□ي□تى، ب□دوو بال□ى ف□ينى ئ□وروپا داد□نر□ن. ل□ ئ□ستادا پ□يو□نديي□كانيان ب□قو□ترين ق□يران و س□خترين د□خدا ت□د□پ□ريت، چونك□ ك□سيان ئاماد□ نين ستراتيژى ب□رژ□و□ندى ن□ت□و□ييان ت□پ□□□ن. ب□تايب□ت ئ□□مان ك□ب□و□ ناسراون گ□ل□ خ□پار□زى د□ك□ن، ب□تايب□تى ل□ □ووى دارايي□و□ در□نگ د□ست ب□ گيرفانيان د□ب□ن. شايانى گوتن□ ه□ر ي□ك ل□م دوو د□و□□ت□ گ□ر ل□م ي□ك□تيي□ پاش□كش□ بك□ن، ئ□وا خودى ي□كتى ئ□وروپا ب□س□رخ□يدا داد□ت□پ□.

ه□□سان□و□ و ب□ه□زبوونى ئ□□مانيا ب□ تايب□ت ل□ □ووى ئابووريي□و□، ترسى گ□ور□ى خست□ت□ د□ى ه□موو ئ□وروپاو□. و□كى ديك□ش ئ□□مان ب□و□ ناسروان ل□س□رخ□ و ن□رم و ترسن□كان□ ب□رامب□ر ب□ پ□تين و رووسيا ه□□و□ست د□نو□نن و ئاماد□ نيي□. د□رگاى خ□ز□ن□ك□ى ب□ پر□ژ□ ئ□وروپايي□كان ب□ ب□رژ□و□ندى ب□رامب□ر بخات□ س□ر پشت.

ل□ ئ□ستادا، ه□□م□ت□كى توند و خراپ د□كر□ت□ س□ر ناسي□ناليست□كان و پ□پ□ليست□كان… ئ□و□ى ل□دژاي□تى ناسيوناليست□كان دا ح□شار دراو□، جگ□ ل□ پرسى ن□ت□و□يى كاتال□نيا و سك□تل□ند و باسك و ئيرل□ند□ و..هتد،ك□ ئ□مان□ ن□ت□و□ گ□ل□كن د□يان□و□ى ب□□□گاى ر□ف□راند□م س□رب□خ□يى خ□يان ب□د□ست به□نن و ببن□ خاو□نى د□و□□ت. ل□ ن□ت□و□كانى ترى ب□□□گاى ناسي□ناليستى بون□ت□ خاو□نى د□و□□ت، دژى ب□د□و□□ت□كان د□و□ستن□و□ و پروپاگ□ند□ى خراپ ب□ ئ□م پرس□ د□ك□ن.

ب□ه□ى ئ□و ت□ك□□يي□ ز□ر و ب□ سنوور□ى ن□وان گ□لانى ئ□وروپا ل□ ن□وان خ□يان و ل□گ□□ جيهانى د□ر□و□ دا، ه□ن دوو □□گن، وات□ ب□ نموون□ باوك ئيتاليي□ و دايك ئ□□مانيي□، باوك ئ□□مان□ و دايك پ□□□نديي□، ياخود دايك سويدى و باوك دانيماركيي□، باوكى ف□ر□نسيي□ و دايكى ئيسپانيي□، دايكى ب□رازيليي□ و باوكى پ□رتوگاليي□، ب□م ش□و□ ئ□م د□ست□ي□ش ك□ساي□تييان داب□ش بوو□ ب□س□ر دوو ناسنام□دا. ه□ي□ لاي□ن□كيان ب□س□ريدا زا□□،ئيتر خ□ى

ب□و د□ناس□ن□، یاخود ه□ی□ ل□م د□خی دوو ناسنام□یی□دا، خ□ی ب□ ساخ نا ب□ت□و□، ئینجا ناسنام□ و د□و□□ت ب□لای□و□ گرنگ نا ب□ت و گ□ردوونی بیر د□کات□و□. ل□ ئ□ستای ئ□ورووپادا د□خی دوو□میان ب□رچاوتر□.

د□ست□ی□کی تریش ه□ن، ل□ ئ□وان□ی و□اتی خ□یان خ□ش د□و□ ب□و سیما نو□ی□ی ل□ ب□رد□میان دا قووتکراو□ت□و□ ب□ه□ی ش□پ□لیک ل□خ□□کی ب□گان□ و ک□چب□ری نار□ح□ت و س□ر ب□گ□ب□ند. جگ□ ل□ جیاوازی کولتووریی، ل□م دواییان□دا ک□م□□□ دیارد□ی س□ری ه□□داو□، هاوولاتی ئ□ورووپایی پ□ی ه□رس ناکر□. دروستکردنی مزگ□وت ل□ه□ر ک□چ□ و ک□لانیکدا، بانگدان ب□د□نگی ب□رز، لاقرت□کردنی مندا□□کانیان و دواجاریش کوشتنی ه□ند□کیان، دزی و نائارامی و ترس و ل□رز ب□اوکردن□و□ و کاری تیر□ر ل□ ز□رب□ی پایت□خت□ ئ□ورووپایی□کان دا. ئ□مان□ ئ□ستا ب□ ناسیونالیست□کان ناوز□دکراون.. من پ□م وای□ حیزب□ سیاسیی□کانی ئ□□مانیا،ل□ □است□و□ تا ئ□وپ□□ی چ□پیان، ل□ ناسیونالیست□کانی کورد ناسیونالیسترن،دیار□ ب□ل□ب□رچاوگرنی ئ□و م□ودا ز□م□نیی□ی پ□شک□وتنی س□د□ی□ی ئ□وان ل□ ئ□م□، ئ□ق□□تی گوزارشتکردن ل□ ناسیونالیست□ک□شیان ب□ج□ر□کی تر□، ل□ ل□ج□وه□ردا ناسیونالیستی بگر□ راسیستیش□.ئ□ستا گوزارشتی و□ک چ□پی ناسیونالیست ل□ ب□ش□کی ز□ری جیهان دا ب□رکار د□ه□نر□،ئ□م□ش ب□□گ□ی□کی تر□ ل□س□ر و□رچ□رخانی ئ□ق□ی و هزری ب□ئا□استی□ی ناسی□نالیستی ناوبراودا ل□ ئ□ورووپا. شاراو□ نیی□، ه□ند□ حیزب و ک□سای□تیش ئ□م ژینگ□ی□ ب□ م□رام□کی سیاسی خ□یان د□ق□زن□و□ و سیاس□ت و کاری پ□پ□لیستی پ□ی□□و د□ک□ن، تا خ□یان دروست بک□ن.

شایانی گوتن□، ئ□م□ ه□مووی ناکات□ ئ□و□ی ب□□ن، د□رف□ت ب□ خ□□کی ب□گان□ ب□ت□واوی قو□ی پ□دا دراو□. ـ ئ□و□تا ل□م ه□□بژاردنان□دا ۳ کاندی کورد ه□□بژ□ردراون ـــ ، حیزب و ک□سان□کی مر□ڤد□ست و دیموکراسی □است□قین□ نین و نابن. ل□ ئ□و□یشی ه□ی□، د□ب□ بزانین ه□ر تاک□کی ب□گان□ ل□ه□ر بوار□کدا چووب□ت□ پ□ش□و□،توانا کانی ب□ خزم□تی د□و□□تی خان□خو□ بوو□ و □ژاو□ت□ ناو ئ□ست□□کی خ□یان□و□. ب□ نموون□ یاریزان□ک، هون□رم□ند□ک، سیاس□تکار□ک، زانستکار□، ئ□ق□□کی نو□، ل□ ئ□□مانیا دا ب□ب□ن□چ□ ب□گان□ ب□ت، ل□د□رئ□نجام ه□ر وز□ و توانا و داه□نانی ه□ی□تی ه□ر ب□ ئ□□مانیای□.

ک□وات□ د□توانین ب□□ین، تاز□ هیچ م□زه□ب و ئاید□ل□ژیای□ک ناتوان□، پ□□□ندیبوونی تاک□کی پ□□□ندی بس□□ت□و□. جیهان س□روژ□ر ب□ت□و□، ف□ر□نسیی□ک د□ستب□رداری سیمب□□□ ن□ت□و□یی□کانی نا ب□ت، ب□ ئ□کرانیی□ک ب□□ی ت□ □ووسی،ل□ت قبوو□ ناکات. داوا ل□ کاتالانی و سک□تیی□ک بک□ و ب□□ ل□ و□لاتی دیموکراسی و□ک ئیسپانیا و

بەریتانیای مەزن دا، دانیشن و چیتان داوە لە ڕیفەڕاندۆمی سەربەخۆیی، لەت نیگەران دەبن. بە هۆڵەندییەک بەڵێ چیت داوە لە پەرلەمان و دەوڵەتە نەتەوەییەکەت، ئاڵای دژە شوناس بڵند بکەرەوە، بە توندی بەگژدا دەتەوە. پێشنیاز بکە بە هەنگارییەک هەموو سیمبۆلە نەتەوەییەکانی بپێچێتەوە و بچێت لە برۆکسلی پایتەختی یەکێتی ئەوروپا، ئاڵا و پەساپۆرت وەربگرە، بێگومانەوە لێت دەڕوانێت. بە سویدییەک بڵێ نەخشەی دەوڵەتەکەت بسڕەوە لەسەر ئەتڵەسی ئەوروپا و جیهان، بە شێتت تێدەگات. بە ئیتالییەک بڵێ واز لە هەڵبژاردەی نیشتمانی و بەها و سیمبۆڵە نەتەوەییەکانت بهێنە، تیزت پێوە دەکات.

سەرنجێکی خێرای شوناسی کوردبوون لە تەواوی کوردستان دا، ـ لەوە گەڕێ داگیرکەران و دوژمنان بە کام توانا و شێوازی جەهەنەمی بقەوە بەردەوام کار لەسەر پیلانگێڕیی و شێواندنی شوناسی کوردی دەکەن ـ ئەوەمان بۆ دەدەخات، ئەم پرسە نەک پرسێکی ستراتیژی هیچ حیزب و دامەزراوە و ناوەندێک نییە و هیچ سیاسەت و ئیمکانێتێکی بۆ تەرخان نەکراوە، بگرە تا ڕادەی لەبیرکردنیش فەرامۆش کراوە. لەمەش ترسناکتر، حیزب و دەستەیەکی سەرلەشێواوی بێئاگا لە واقیعی جڤاکی و مێژوویی کورد و هەڵکەوتی جیۆپۆلەتیکی کوردستان، هەر رۆژەی بەمۆدێلێکی سەقەت و کوشندە و ژەهراوی دروستکراو و فشە مۆدێرن و یۆتوبیای سەردەم و تیۆری نەزۆکی بیریاران، پروپاگەندەی بقە لەدژ ناسنامەی کوردبوون بە مەبەستی جۆراوجۆر دەکەن. ناسنامەیەکی کوردبووون، کە داگیرکەران بە دێژایی ٢٧٠٠ ساڵە درزی تێدەکەن و دەیڕوشێنن و دەیشێوێنن و لەناوی دەبەن و نکۆڵی لێدەکەن، شایانی ئەوەیە هەموو وزە و توانا و دەستڕۆیشتوویی کوردی بۆ تەرخان بکرێ.

بۆ نموونە ئەو خرۆشانەی چرکەساتی مێژوویی ڕیفەڕاندۆمی سەربەخۆیی ٢٠١٧ بە دەنگی بەڵێی ٩٣%، لە باشووری وڵاتدا تۆماری کرد،وەرچەرخانێکی گرنگ لە بزاڤی نەتەوایەتمان ساز دا و بووە مایەی سازدانی یەکێتییەکی نەتەوەیی ، هەڵکشانی کەرڤی هەستی نەتەوایەتی، بەرزبوونەوەی هۆشیاریی سیاسی ، ڕابوون و متمانە بەخۆکردنی تاکی کورد، جۆشوخرۆشێکی تری بە هەستونەست و مەڕاڵی کورد لەسەرتاسەری کوردستان دا بەخشی. هاوزەمان کورد نیشانی جیهانی دا، نەتەوەیە و بوونی هەیە و دەژی و دەخوازێ سەربەخۆ بێت و داگیرکەرانی تووشی شۆک کرد…هتد.

کەچی کەمینەیەکی نەیارانی ڕیفەڕاندۆم بەردەوام لە هەوڵی ئەوەدان ژینگەیەک بخوڵقێنن، ئەم ڕاستییە بەڵگەنەویستانە ئاوەژوو بکەنەوە. بیر و هەڵوێستەکەشیان بەوە پاساو دەدەن، کە کاتی ڕیفەڕاندۆم گونجاو نەبوو، یان هەر نەدەبوو بکرێ و ئەو کارە هەڵەبوو. دیارە

پووچەڵەترین و بێبەهاترین بیانووشیان ئەوەیە، دەوڵەتانی درواسێ ــ واتە دەوڵەتە داگیرکەرەکانی کوردستان، تورکیا، ئێران، سووریا و عێراق ــ بەم هەنگاوە ڕازی نەبوون و دۆست و نەیارەکانیشمان لە جیهان پێیان باش نەبوو. ئەم بەوبیانوو گرتنە لە ڕیفەڕاندۆم، جارێ بەخۆی مانا و ناوەڕۆکی خەبات و شۆڕش پوچەڵ دەکاتەوە و بەهیچ شێوەیەک ناچێتە خانەی بیروبۆچوونی جیاواز لەسەر پرسەکان. چونکە ئەوەی ئەو کەمینەیە پێمان دەڵێ: کورد دەبێ هەر چاوەڕێی ئەوە بکەن OK، لە دەوڵەتانی داگیرکەر و هێزە جیهانییەکان وەربگرن. ئەم داوایەش، هاوچەشنی ئەوەیە کورد وتەنی: سەدساڵ بەدیار داری زەڵەوە دانیشی تا بەرت بۆ بگرێ. ئاخر ئەم ناواقیعی و ناخەباتگەریی و نانیشتمانپەروەرییەی ئەم جۆرە بیرکردنەوەیە، هەر خۆی لەڕووی لۆژیکییەوە چەوت نییە، بەڵکو ڕێگوێیشکەشی جێی گومانە. لە ڕوانگەیەکی تریشەوە، لەڕووی دیموکراسییەوە دەبێت، کەمینە بڕیاری زۆرینەی پەسەند بێت و کاری پێ بکات.
ئینجا ماوەتەوە بپرسین: کەی و لە کوێ ئازادی و سەربەخۆیی بەخشراوە؟ ئەوە دەیان نموونەی پرسی سەربەخۆیی گەلان لە ئەوروپای دیموکراسی و جیهانی دا تا ئێستا بە کراوەیی ماوەتەوە؟. ئەی دەوڵەتانی داگیرکەر خەریکی چین و لەدوای ئەم سەدەی ٢١ ەکەوە، بەرەو چ ئاقارێکی تر مل دەنێن، تاوەکو بەڵێ بە سەربەخۆیی کوردستان ڕابگەیەنن!. کەی نەتەوەکانیان تەواو هۆشیار دەبنەوە و بەچاوێکی هاوتا سەیری خۆیان و کوردی دراوسێ و هاوچارەنووسیان لە دەڤەرەکەدا دەکەن؟. چۆناوچۆنی خۆ دەکەنە فاکت و گووشار لەسەر حکومەتە ناوەندییەکان، تا چارەسەرێکی ئاشتییانەی ئەو کێشە ئەزەلییەی کورد بکەن!. ئەی گۆڕانکارییەکانی ناوچەکە و جیهان بەرەو کوێ دەڕوات!؟.
ناسامەی کوردبوون لە ڕووی ئایدۆلۆژیی و مەزهەبیشەوە، گرفتی زۆری بۆ سازدراوە و لە بەردەم هەڕەشەدایە. بەشێک لە حیزبەکان بانگاشەی جۆرە مۆدێلێک دەکەن لە شوناس کەموزۆر پەیوەندی نییە نەک بە کوردبوونەوە، تەنانەت لەمەزەخانەکانیش دا، نە هەبوون و نە دەبن. بەشێکی تری هەڵمەتەکانی دژی شوناسی کوردبوون، لەژێر پەردەی کۆمەڵێ سیاسەتی چەواشەکاری ڕۆژانەدا و بەرژەوەندیئامێزی حیزبایەتیدا ئەنجام دەدرێ. ئەوانە ستراتیژی سیاسییان هەمیشە ڕووە و پایتەختەکانی داگیرکەرانی کوردستانە. مەترسییەکانی سەر ناسنامەی کوردبوون بەیە ترسناکن، چونکە لەسایەی بێدەوڵەتی کورد دا بەرپا دەبن. بێدەوڵەتی ژینگە و بۆشاییەکی خوڵقاندووە، حیزب و دەستە و گرووپە جیاوازەکان، بەهۆی ململانێ سیاسییەکانی نێوان خۆیانەوە، بە ئاسانی ناگەنە ڕێکەوتنێکی هاوبەش.

دەرئەنجام،سەرباری ئەو هەموو هەڵکشان و داکشانە، دەگەینە ئەو بەڵگە و ڕاستییە حاشاهەڵنەگرەی، کە پرۆسەی گەشەسەندنی گەل و نەتەوەکان، جارێکی تر بەرەو دواوە وەرناچەرخێ. لەم ڕوانگەیەوە هەموو ئەو دەستکەوتە نەتەوەییانە بەرهەمی ئەم پرۆسەیەن، سڕینەوە و دەستبەرداربوونیان، بۆتە مەحاڵ. هەم لەبەرئەوەی ئەو سیمبۆڵانە حەز و ویست و پێداویستی ژیانن و بوونەتە بەشێک لە پێکهاتەی بوون و هەمیش ئەوانە بەرهەمی ڕەنج و تێکۆشانن. بەڵێ خۆشە و پێداویستییەکی گرنگ و ژیاری مرۆڤایەتییە، نەتەوە و گرووپەکان پێکەوە ژیان پەسەند بکەن و بە هەرەوەرزی بژین،لە لەسەر بناخەی هاوتایی و یەکسانی و نەهێشتنی داگیرکاری و چەوسانەوە. ئەمە چەند حەز و ئاواتێکی پیرۆز و هەمانیستە،لە دیسان ئەم گەردونە بە هەمەڕەنگی و هەمە جۆری خۆیەوە ڕازاوەیە و تاموچێژی زیاتری بەخشیوەتە ژیان. باخچەیەک کۆمەڵە گوڵ و درەختی هەمەڕەنگ و جیاوازی تێدا بێت، ڕەنگینتر و جوانترە، لە باخچەیەکی تەنیا گوڵە شیلان و دار گوێز.

لە ئاکامدا سەبارەت بە ناسنامەی کوردبوون، دەگەینە ئەو قەناعەتەی هەروەک چۆن کوشتن و زیندانی و ئەشکەنجە و ڕاگوێزان و ڕاودوونان و ئاگر و ئاسنی دەوڵەتە داگیرکەرەکان نەیان توانیوە، دەست بەسەر ناسنامەی کوردبووناندا بگرن و لەناوی بەرن. هاوشان بە هەزاران ڕۆڵەی گیانبازی کوردیش بە ئاڵا و سروودی نەتەوەیی و سەربەخۆیی و ئازادی کوردستان گیانییان بەخشیوە، کاروانەکەش هەر بەردەوامە و تا دوا هەوار کۆڵ نادەن لە تێکۆشان. هەروەک چۆن سەدەهایەکە داگیرکەران دەیانەوێ کورد بکەنە عەرەب و فارس و تورک، کەچی مێشکیان بەر تاشە بەردەکانی چیای سەفین و پیرەمەگروون دەکەوێت. ئا بەم شێوە ناسنامەی نەتەوەی پارچەپارچەکرا و بندەست و ستەملێکراوی کورد، بەرجەستە بووە، بۆتە بەشێکی گرنگی ماکی و مئنەکی بوون و هەبوونی تاکی کورد.

کورت و کرمانجی کەرقی ناسنامەی نەتەوەیی لەجیهان دا، هەر لە هەڵکشاندایە و هەرواش دەمێنێتەوە و هیچ باهۆزێکیش نایلەقێنی.

٩/٦/٢٠١٩